

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izven nedelje in praznika. — Inzerati do 80 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.
Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravišтво: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Proračunska komedija se nadaljuje

Hegemonistični režim pozna samo svoj žep. — Nečuvana malomarnost pri proračunski razpravi. — Tudi za gladojoče se vlada ne zmeni.

Beograd, 13. marca. Včeraj popoldne se je zopet sestala Narodna skupščina. Pred pričetkom proračunske razprave je razpravljala o nujnem predlogu KDK glede zaščite vlagateljev in o kontroli bank. KDK je z ozirom na polom srbske zemljoradniške banke, pri kateri so izgubili naši izseljenci nad 50 milijonov svojih prihrankov, zahtevala od vlade, da s primernimi ukrepi zaščiti vlagatelje in omogoči, da vsaj najsiromašnejši vlagatelji dobe izplačane svoje težko prislužene prihranke. (O tej aferi poročamo na drugem mestu.) Vlada večinoma je tudi pri tej priliki pokazala, da malega človeka sploh ne pozna, kadar ni volitev. Dasi tudi vladni krogi priznavajo, da je predlog KDK povsem umesten, vendar je vladna večina po izjavi ministra dr. Spahe, da se ne mara vmešavati v to zadevo, predlog odklonila.

Nato je vladna večina v pičlih štirih urah sprejela kar štiri proračune. Prvi je bil na dnevnem redu proračun ministrstva za trgovino. Po kratkem ekspoziciji ministra dr. Spahe, ki je govoril zlasti o trgovinskih pogodbah in o državni hipotekarni banki, je vladna večina, izmed katere se sploh nihče ni prijavil k besedi, proračun sprejela.

Takoj nato je sledila razprava o proračunu ministrstva za socialno politiko. Minister Ceda Radović je v svojem ekspoziciji zatrjeval, da trpi celokupno socialno skrbstvo pod težko gospodarsko krizo in da zato ni misliti na kake večje akcije. V debati je socialist Petar podvrnil vladno politiko zelo ostri kritiki ter s točnimi podatki dokazal, da se vlada za socialna vprašanja sploh ne zmeni. Vlada nele da ničesar ne stori za zboljšanje socialnih prilik, marveč še sama daje slab zgled ter s partizanskimi metodami širi brezposelnost. Prav tako sta tudi zemljoradnika gg. Šaulić in Lazić ostro kritizirala postopanje vlade, na kar je vladna večina tudi ta proračun sprejela.

Z vsjo naglico je nato vladna večina sprejela še proračun rezervnih kreditov in proračun državnih dohodkov. Tudi včerajnja seja je potekala ob popolni malomarnosti vladne večine. ki se za proračunsko razpravo sploh ne briga.

Novi zakon o srednjih šolah

Zopetna uvedba nižjega tečajnega izpita. — Poostreženje cenzusa za prehod v višji razred. — Učenci privatnih zavodov morajo polagati izpite na državnih šolah.

Beograd, 13. marca. Komisija za redakcijo novega zakona o srednjih šolah je doslej končala že polovico dela. Iz določb novega zakona posamezno sledi:

Število učencev v I. in II. razredu ne sme presegati 50, v III. in IV. 45, v V. in VI. 40 in VII. 30. Zakon izrecno poudarja, da velja to samo za normalne razmere, ki pa sedaj še niso nastopile. Zato vsebuje poseben člen prehodne odredbe, ki dopušča, da se to število poveča v vsakem razredu za 10 učencev.

Šolski red bo normiral prosvetni minister s posebnim pravilnikom. Učence ka z nje profesor - razrednik, razredni profesor, zbor, direktor in celokupni profesor-ski zbor. Ocene so predvidene za vedenje in za učni napredek in ostanejo neizpremenjene, kakor veljajo sedaj. Po dolgotrajni razpravi je bil dosežen sporazum, da velja ocena zadostna (2) za pozitiven, dočim je veljala ta doslej v Srbiji za negativen red.

Važna pa je nova določba zakona glede napredovanja učencev iz nižjega v višji razred. Na pobudo prosvetnega ministra, ki je izrazil željo, naj novi zakon omogoči najširšo selekcijo učencev, je komisija sklenila, da se nesposobni ali nemanje učence odpusti iz šole koncem II. tromesečja. To pa velja le za I. in II. razred. Na novo se uvede zopet nižji tečajni izpit v IV. in višji tečajni izpit (zrelostni izpit) ko končanem VIII. razredu.

Popolnoma nov pa je cenzus, ki ga urva zakon za učence II. in VI. razreda. Dočim je doslej učenec II. razreda lahko napredoval v III. razred, ako ni imel nezadostnega reda, določa novi zakon, da sta potrebni za prehod iz II. v III. razred najmanj v dveh naučnih predmetih ocenjen »dobro«. Učenec, ki tega nima, pa želi kljub temu napredova-

Današnja seja Narodne skupščine je pričela šele ob 10.30. Po raznih formalnostih je prišel v razpravo nujni predlog KDK, ki ga je stavil poslanec Smoljan glede razdelitve kreditov za prehrano pasivnih krajev.

Dejstvo, da je vladna večina pri razdelitvi pomoči za gladojoče pokrajine postopala zelo pristransko in favorizirala srbijske pokrajine, dočim je delila najbolj potrebnim prečanskim pokrajinam le toliko, da predstavlja zgolj navid-zno podporo, je napotilo KDK, da sproži to vprašanje pred Narodno skupščino.

O predlogu je prvi govoril poslanec Bariša Smoljan, ki je v obširnem govoru opisal budo v pasivnih pokrajinah. Govornik je na podlagi statističnih podatkov in dokumentov ugotovil, da zakon o prehrani pasivnih krajev, ki ga je predložila vlada in odobrila njena večina, ne predstavlja niti začasnega rešitve tega perečega problema. — Skupščina pri tem ne sme zatiskati oči, marveč mora pogledati resnici v obraz. Dejstvo je, da ljudstvo umira in da je pomoči nujno potrebno. Za vse prošnje, predloge in resolucije pa je ostala vlada gluha. Govornik je v Narodni skupščini pokazal kos kruha, ki ga je dobil iz He cegovine. Kruh je bolj podoben kamenju kot pa kruhu. Predčital je obupna pisma, ki jih dobivajo poslanci KDK iz teh pokrajin in v katerih jih siromašno ljudstvo roči, naj ga vsaj v zadnjem trenutku rešijo smrti od lakote. Navedel je številne slučaje smrti otrok in odraslih, ki so umrli vsled dolgotrajnega pomanjkanja.

Seja ob 13. še traja.

Popoldne je na dnevnem redu proračun ministrstva za zunanje zadeve. Za to razpravo vlada v vseh političnih in diplomatskih krogih veliko zanimanja. Seja bo imela nekako svečan značaj, ker ji bodo prisostvovali vsi v Beogradu navzoči inozemski diplomati. Ekspozicija o zunanji politiki bo podal namestnik zunanjega ministra dr. Šumenković. Nato je na dnevnem redu še proračun ministrstva agrarne reforme, na kar bo takoj sledila razprava o finančnem zakonu.

ti v III. razred, ima možnost, da se prijavi meseca septembra k takozvanemu ponavljalnemu izpitu. Izpit polaga iz vseh predmetov, v katerih je dosegel samo zadostno oceno. Ako pri tem izpitu doseže v dveh predmetih dobro oceno, je položi s tem popravilni izpit in lahko napreduje v III. razred. Ta cenzus bo po mnenju komisije rodil zelo dobre uspehe in ima pred vsem namen, da navaja mladino k pridnosti pri učenju. Opaža se namreč, da srednješolska mladina ne kaže nikake ambicije in se večinoma zadovolji z zadostnim redom, češ, da je to dovolj za prehod v višji razred.

Enak cenzus, toda mnogo strožji se uvede za VI. razred. Za prehod v VII. razred zahteva novi zakon najmanj 4 ocene »dobro«. Če učenec tega ne doseže, mora polagati popravilni izpit. Če tudi pri popravilnem izpitu ne zadosti tej določbi zakona, ima možnost, da eno leto privatno nadaljuje študij in položi koncem leta privatni izpit iz vseh predmetov tega razreda.

Za zopetno uvedbo nižjega tečajnega izpita je bil merodajen predvsem razlog, da je treba učence navaditi na komisijske izpite, pri katerih naj pokažejo zaokroženo mnenje iz glavnih predmetov (matematika, vsaj en tuji jezik, materinščina in domovinoznanstvo). V ostalem pa ostanejo v veljavi še naslednji izpiti: Razredni (za redne učence), dopolnilni (za učence, ki prestopijo iz enega tipa srednje šole v drugi), popravilni (za učence, ki nimajo zadostnega cenzusa), privatni in ponavljalni.

Privatne izpite je polagati samo v junjskem roku. Učenci vseh privatnih šol (sem spadajo vse šole, ki niso državne), polagajo nižji in višji tečajni izpit na državnih zavodih. Stroške za te izpite nosijo dotični privatni zavodi.

Alarmantne vesti o atentatu na voditelje KDK

Danes zjutraj so se razširile po Zagrebu vesti o atentatu na gg. Radića in Pribečevića, ki sta baje mrtva. — Oblasti te vesti odločno zanikajo.

Zagreb, 13. marca. Danes zjutraj okrog osmih so se razširile po mestu alarmantne vesti, da je bil izvršen atentat na gg. Radića in Pribečevića ter da so gg. Radić, Pribečević in dr. Pernar mrtvi, ostali poslanci KDK, ki so se vračali skupno z njima v Beograd, pa so več ali manj težko ranjeni. Vest je izzvala v mestu ogromno senzacijo in redakcije zagrebskih listov so neprestano oblegali za vprašanji, koliko je na tem resnice. Šele pozneje se je ugotovilo, da vesti ni resnična.

Vesti o atentatu pa so se razširile

tudi v provinci, od koder so celo brzojavno spraševali, kdo je vse mrtve. Kljub takojšnjemu demantiju, da je vest absolutno neresnična in da so vsi poslanci KDK še snoči prisostvovali Narodni skupščini, vesti o atentatu niso utihle. Zatrjuje se, da so snoči na postaji Gjeletovci, to je peta postaja od Vinkovcev proti Beogradu, napadli vlak maskirani in do dob oboženi razbojniki, ki so preiskali ves vlak in zahtevali izročitev Radića in Pribečevića. Oblasti tudi te vesti demantirajo.

Polom Prve srbske zemljoradniške banke

Klerikalci za zaščito radikalnih korupcionistov in špekulantov ter proti siromašnim ameriškim izseljencem.

Včeraj je imela Narodna skupščina priliko razpravljati o polomu Prve srbske zemljoradniške banke, pri katerem so bili zlasti oškodovani naši izseljenci v Ameriki. Značilno je za polom te banke, da se je za njo svoječasn ang. vlada v polni meri preko običaja in brez prave potrebe. Ko je postalo znano, da je banka v plačilnih težkočah, je izdala vlada oficijelno izjavo, da je zavod siguran in da solidno postuje, da so člani upravnega in nadzornega odbora ugledni ljudje, da delajo po zakonu in pod nadzorstvom državnih oblasti. Drž. hipotekarna banka pa je na prošnjo izseljencem sporočila, da jim ni treba dvigati vlog in da mu rejo še nadalje brez skrbi vlagati v ta zavod.

Po takih izjavah in zagotovilih od državnih oblasti in državnih organov, ki so bile objavljene potem naših diplomatskih in konzularnih predstavnikov v severni in južni Ameriki, je bilo izven vsakega dvoma, da je prevzela država odgovornost za vse, kar se je dogodilo. Ta odgovornost je postala še večja s sklepom ministrskega sveta od 5. decembra 1925, da bo vlada izvršila sanacijo Prve srbske zemljoradniške banke.

S polomom te banke so bili naši izseljenci oškodovani za okoli 40 milijonov Din ter je jasno, da je zaradi tega mnogo trpel ugled naše države, še bolj pa je bilo oškodovano naše narodno gospodarstvo, ker so naši izseljenci postali nezaupljivi namram našim denarnim zavodom ter so pričeli raje vlagati v tuje denarne zavode.

Povsem naravno bi bilo, da bi bili vsi državni funkcionarji, ki so zupleteni v to afero, takoj suspendirani, s čemer bi se omogočil pravičen potek preiskave ter onemogočil njihov vpliv na nadaljni razvoj zadeve.

Dejstvo je, da je bilo v zadnjem upravnem odboru Prve srbske zemljoradniške banke izmed devetih članov pet narodnih poslancev, trile državni funkcionarji in samo en zastopnik gospodarskih krogov, v nadzornem odboru pa so bili izmed sedmih članov trije narodni poslanci, trije državni funkcionarji in en predstavnik gospodarskih krogov. Omenjeni državni

funkcionarji niso bili kako nižji uradniki, temveč državni svetniki, predstavniki najvišjega uradniškega razreda in zato ni čuda, da sta tako sestavljeni upr. in nadz. odbor zbuljala med izseljenci vtis, da je Prva srbska zemljoradniška banka neka poldržavna, privilegirana ali vsaj od države favorizirana ustanova, kakor se je povsem lahko tolmačilo sodelovanje osmih narodnih poslancev in šestih visokih državnih funkcionarjev v tej ustanovi. Ni si moglo misliti, da bi se ob polomu banke osmim predstavnikom zakonodajne oblasti Nar. skupščine in šestim predstavnikom državnih oblasti ničesar ne pripetilo, da ostanejo poslanci še nadalje člani Narodne skupščine, državni svetniki pa člani državnega sveta, kakor da bi se ničesar ne zgodilo.

Včeraj je KDK stavila v Narodni skupščini nujen predlog, naj se izvoli odbor 21 članov, ki naj temeljno enega meseca preišče in stavi Narodni skupščini primerne predloge za popolno osiguranje izplačila vlog naših izseljencev pri Prvi srbski zemljoradniški banki, istočasno pa naj vlada predloži Narodni skupščini zakon o zaščiti vlagateljev, kontroli bank in odgovornosti njihovih upravnih organov.

Vladna večina je ta predlog odklonila, čeprav je država potem svojih organov in s svojimi prejšnjimi izjavami prevzela za poslovanje neko moralno odgovornost in čeprav bi se edino na ta način zopet moglo dvigniti zaupanje naših izseljencev in drugih vlagateljev v naše državne denarne zavode in državne oblasti. Glasovali so proti predlogu seveda tudi naši klerikalci. Pozabiti se namreč ne sme, da so bili v upravnem odboru te banke tudi aktivni ministri in med njimi tudi sedanjí predsednik vlade V. Vukičević. Nerodno bi bilo, ako bi se njihovo perilo pralo v Narodni skupščini. Tako so naši klerikalci, kakor v korupcijski aferi, tudi sedaj pomagali reševati radikale.

Stroške te kralje politične kupčije bodo seveda nosili naši siromašni izseljenci, ugled naše države in denarnih zavodov pa se s tem gotovo tudi ni prav nič dvignil.

Begrajski radikali proti Vukičeviću

Beograd, 13. marca. Mestni odbor radikalne stranke je imel snoči pozno v noč trajajočo sejo, na kateri je nadaljeval razpravo o političnem položaju. O seji je bil izdan komunike, ki poudarja, da mestni odbor v polnem obsegu odobrava stališče gg. Bože Maksimovića, kateremu je bila včeraj ponovno izražena zaupnica. V političnih krogih se ta nastop mestnega odbora radikalne stranke v Beogradu tem bolj komentira, ker so v njem najrazličnejši predstavniki radikalne stranke in ker je stališče begrajskega mestnega odbora sploh odločilno za politiko radikalne stranke. Oster nastop mestnega odbora proti Vukičeviću režimu se splošno smatra kot znak novih dogodkov. Kadar dobijo radikali pogum, takrat se pripravlja vedno nekaj resnega.

Kaj bo z dohodnino?

Beograd, 13. marca. Danes ob 10. popoldne se je sestel ministrski svet, ki nadaljuje razpravo o amandmanih. Splošno pozornost je vzbudila v političnih krogih vest, da zahtevajo nekateri ministri ukinitve zloglasnega člena 44. finančnega zakona glede redukcije fakultet. Radi velikega nezadovoljstva, ki vlada med prečanskimi radikali, razmišlja vlada tudi o ukinitvi dohodnine v prečanskih pokrajinah. Tozadevno vlada še ni sklepala, ni pa izključeno, da bo z ozirom na akcijo KDK to vendarle stori-la.

S. Radić o krivcih svetovne vojne

Beograd, 13. marca. V »Narodnem Valu« objavljiva g. St. Radić članek pod naslovom »Pokojna Avstro - Ogrska kriva svetovne vojne«. Stjepan Radić navaja v tem članku predvsem delo Jeana Taranda, ki govori o kronskem svetu bivše Avstro-Ogrske pred svetovno vojno pod predsedstvom grofa Bertholda. Na koncu pri-stavlja St. Radić naslednje: To delo naj-lasneje in najbolj precizno dokazuje, ka-ko so na Dunaju hoteli Srbijo najprej po-nižati in potem uničiti. To dunajsko mi-litaristično in fevdalno klerikalno politiko vodi v naši državi tudi še danes dr. Koro-šec. Strašne besede »Srbe na vrbe« so še danes v programu klerikalcev, Dr. Koro-šec sam v svojih svetlih trenutkih kot Slo-venec, kar le pa je zelo redko, misli clo-veško. Zato je v polnem smislu besede mi-nister glavnočaje. Iz opisa sej ministrskega sveta avstro-ogrške vlade, je lano razvid-no, da so vojaški in fevdalni klerikalni krogi na Dunaju vojno zaradi svoje mržnje proti Rusiji in Srbiji vsekar hoteli in da so težko pričakovali atentata v Sarajevu, da izločijo vojno. Kdor je v prečanskih kraji naš države še danes v svoji duši in v svojem delu fevdalec in klerikalec, ta je bil v pokojni Avstro-Ogrski sokrivce vojne. In danes je prva glavni stebel tega režima glavnočaje.

Darujte za spomenik
kralja Petra Osvoboditelja!

Iz ljubljanske kronike

Zalostna slika bede. — Krvava nedelja.

Barake, v katerih je bila med vojno tako zvana »milarna«, so kraj težkih bolezni, torišče stanovanjske bede in pomanjkanja. V njih stanujejo ljudje, ki so drug drugemu v napotje, zato vlada tam večni prepri in sovraštvo. Politijsko poročilo suhoparno ugotavlja, da stanujejo ljudje v zelo slabi baraki, streha pušča na mnogih krajih in kaplja v curkih dež tako, da je v baraki večje blato kakor na cesti. V taki baraki stanuje brezposelna delavka Stefanija N., 23-letna Ljubljanka, ki mora poleg tega skrbeti še za dva črvička, za 3-letno deklčo Stefko in 8 mesece starega Frančka. Njeni mesečni dohodki znašajo celih 100 Din, ki jih dobi kot podporo od mestnega magistrata. Stefanija živi torej v skrajni bedi in ni čuda, da začne včas obupavati in divljati. Radi hčerke Stefke je s sosedom nastal prepri. In obupana mati je pograbila hčerko ter jo zažela daviti. Kmalu nato je pograbila svojega sinčka ter zbežala z njim iz barak v smeri proti gorenjski progi. Bil je že mrak, okoli 17.30, ko je vozil strojevodja Leopold Zor proti Gorenjski. Stefanija je kot furija planila na nasip ter se hotela vreči pod vlak. V skrbah za njo je šla njena sosedka Agata K. kot opazovalka za njo ob progi, a v kritičnem trenutku je mimo ob progi pripeljal tudi neznan kolezar. Oba sta skočila proti obupanki ter jo zadržala, da ni skočila pod vlak.

Pozneje se je po Šiški raznesla govorica, da se je vrgla pod gorenjski vlak neka ženska s dvema nedoraslimi otrokoma. Obupana Stefanija N. pa je sama resignirano izjavila stranku:

— Beda me tira v obup. Ljudje me zaničujo. Že 15 dni gladijem z otročičema.

Malda Stefanija je nato pripovedovala tudi, kako je bila v Ljubezni prevarana in da ne dobi nikakih alimentov za nezakonska otroka, kajti oče enega je umrl vsled poškodb pri neki veliki nesreči, a drugi dela tam nekje daleč v Makedoniji...

Nedelja, druga v postu, je bilo dokaj krvava. Kronika omenja, da sta bila dva hujša krava pretepa tam na vzhodni periferiji mesta. Na Vidovdanski cesti so se stekli hlapci radi nekakega dekleta. Hlapec V. D. se je potegoval za Maričko, a drugi so mu nasprotovali. Govoril je končno nož in je dobil Vinko več vbojiljev v hrbet z nožem tako, da je moral iskati pomoči v javni bolnici.

Bolj dramatičen je bil prizor pred neko vodmatsko gostilno oziroma na njenem dvorišču. Vodmatska policijska stražnica je bila zvečer telefonično obveščena, da je nastal v neki gostilni v Vodmatsu hud pretep. En možki je že oblezel na tih.

Stražniki so odšli v dotično gostilno in našli pred njo neznanega možaka, ki je na glavi kravalce, se vrtel ter besnel kakor obseden. Rešilni avto je ranjenca kmalu prepeljal v javno bolnico, kjer so mu rano izprali in obvezali ter ga nato odslavili. Stražniki so z največje težavo mogli evakuirati prave pretepeče ozir. napadalce. Končno so prišli tri delavce, zaposlene pri Tömmisu in stanujoče v barakah ob Kette-Murmovi cesti. Vsi trije so pa dosledno trdili:

— Mi ga nismo. Sorši smo se pač z njim radi neke srečke, ki jo je prodal tovarišu Jožetu. Na dvorišču ga je nekdo drugi udaril, a mi ga ne poznamo.

V bolnici so ugotovili, da je bil napaden ter udarjen z nekim topim predmetom po glavi prodalec srečk J. L., ki je zašel v dotično gostilno.

PODPORE ZA GLADUJOČE

Beograd, 13. marca. Odbor za razdelitev podpore gladojočim pokrajinam je imel snoči sejo, na kateri je iz kredita 150 milijonov Din dodelil še naslednje podpore: begrajska oblast 3, užička 3, bitoljska 3, skopska 1 in ljubljanska 1.5 milijonov Din.

PO KATASTROFI V SANTOSU

Santos, 13. marca. Doslej je bilo izkopanih 72 ponesrečenecv izpod plazu, ki je v nedeljo zasul skoro polovico mesta. Med temi je 23 otrok. Pri reševanju akciji sodeluje nad 2000 ljudi. Samo za odkop porušene bolnice je potrebno najmanj teden dni. Vse nasipne pa sploh ne bo mogoče odstraniti. Izkopana trupla so tako zmečkana, da so doslej le v štirih slučajih ugotovili identiteto.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 0-22.89. Berlin 13.5825-13.6125 (13.5975). Bruselj 0-7.931. Budimpešta 0-9.9495. Curih 1093.5-1096.5 (1095). Dunaj 7.9935-8.0235 (8.0085). London 277.14-277.94 (277.54). Newyork 56.77-56.97 (56.87). Pariz 0-223.82. Praga 168.15-168.95 (168.55). Milan 0-300.55.
Efekti: Celiska 164-0. Ljubljanska Kreditna 135-0. Praštediona (ex coupon) 800-0. Kreditni zavod 155-0. Vevče 135-0. Ruše 265-280. Stavbna 56-0. Šešer 123-0.
Lesni trg: Tendence nespremenjena. Zaključena sta bila 2 vazona bukovih ploh, obrobilnih, ostrorobih, očelinih. I. flo ico vagon mela bo 700.
ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Dunaj 800. Berlin 13.5975. Milan 300.35. London 277.54. Newyork 56.87. Pariz 223.80. Praga 168.55. Curih 10.95.
INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.13375. Dunaj 73.10. Be. lin 124.19. Praga 15.385. Milan 27.44. Pariz 20.4375. London 25.3475. Newyork 519.45.

Stanovanjska akcija ljubljanske občine

Odgovor bivšega vladnega komisarja g. Mencingerja. — Zakaj ni uspelo 6 odst. obligacijsko posojilo? — Stanovanjsko akcijo vladnega komisarja je sabotiral kleroradikalni režim, zavozila pa nesposobnost onih, ki so jo vodili.

V »Slovenec« od 11. in 13. t. m. je bilvi vladni komisar na mestnem magistratu g. Mencinger objavil zagovor svoje stanovanjske akcije in načina, kako je vodil akcijo na podpisovanje šeststotnega mestnega obligacijskega posojila. Z ozirom na ta zagovor hočem danes opozoriti samo na par za omenjeno akcijo samo manj bistvenih stvari, ki pa se jih kljub temu ne sme prezreti, ker tvorijo prijateljem g. bivšega vladnega komisarja zelo važno obrambno sredstvo, s katerimi bi radi vprašanje svoje odgovornosti zapeljali na straniški tir.

Predvsem ugotovljamo, da objavlja »Slovenec« odgovor vladnega svetnika Mencingerja kot bivšega vladnega komisarja mestne občine ljubljanske z naslednjo pripombo: »Ker SDS in njeni zavezniki v občinskem svetu delajo SLS odgovorno za vse delo bivšega vladnega komisarja, priobčujemo zgornji odgovor in pojasnilo javnosti.«

Kakor znano, odklanja sedaj SLS vsako odgovornost za delo bivšega vladnega komisarja na magistratu, češ, da ga ni ona imenovala, čeprav je znano, da je samo SLS držala na magistratu, da je imela v njegovem svetu prvotno nad polovico svojih ljudi, pozneje pa polovico, in da je podaljšala življenje temu komisariatu za več mesecev tudi še po izvršenju občinskih volitev. Prav bi bilo seveda za SLS, če bi mogel ostati g. Mencinger edini zamelec, ki je stori svojo »dolžnost« in ki se mora sedaj sam opravi, toda g. Mencinger je bil samo predstavnik režima, v katerem je imela SLS odločujočo besedo in v katerem je nosila in še nosi glavno odgovornost vsaj za vladno politiko, ki se izvaja v Sloveniji.

Smešno je, če skuša SLS dokazati kaj nasprotnega, kakor je tudi smešno navedena »Slovenčev« pripomba k članku g. vladnega svetnika Mencingerja, ki jo sam demantira v svojem odgovoru s tole izjavo: »Moje akcijo so odobraval gospodje člani prideljene mi sosede«. V tem svetu sta zastopala SLS sedanjega občinska svetnika gg. Pust in Pir.

Predvsem se nam seveda zdi potrebno odgovoriti na očitek dr. Ravnharja v obč. svetu, ki ga tudi na drug način ponavlja g. vladni svetnik Mencinger v svojem odgovoru, češ, da akcija z obligacijskim posojilom zato ni uspela, ker jo je sabotiral časopisje SDS.

Ko je jeseni 1. 1926 vladni komisar g. Mencinger sprožil misel o razpisu obligacijskega posojila, je res objavil sedanji župan dr. Dinko Puc v »Jutru« dne 24. oktobra članek, v katerem pravi med drugim:

»Obligacijsko posojilo je posojilo, kakor vsako drugo, ki ga najame mestna občina, samo da tega najame pri prebivalstvu. Zelo dvomim, da bi se tako posojilo dalo realizirati v sedanjih časih. Kapitalisti svojega denarja ne bo založili v dolgotrajno posojilo, dokler ni naša valuta stabilizirana in postavljena na zlato podlago, ker hoče imeti možnost, da z denarjem vsak čas razpolaga. Z zbiranjem malih prispevkov, ki jih bodo v prvi vrsti dali tisti, ki so potrebni stanovanja, se pa ne bodo zgradili niti kletni prostori. Namiguje se sicer, da bi tako posojilo bilo nekako prisilno posojilo, ki bi se naložilo večjim podjetjem in industrijam. Toda, kako naj se to izvede, na podlagi kakšnega zakona? Saj vsi stanovanjski uradi in vsa stanovanjska sodišča — sedanjega je menda član tudi g. vladni komisar — v teku let niso mogla ničesar napraviti, dasi so imeli »zakonito podlago«! In v sedanji gospodarski krizi da bodo industrije in trgovska podjetja, ki se bore z največjo težavo za svoj obstanek, nalagala svoj denar v dolgotrajno obligacijsko posojilo? Ne bo pa ga tudi ne nalagal kapitalist, dokler bo obrestna mera drugje le za en dinar višja. Če bi se danes izdale obligacije po 4%, bi se pod nobenim pogojem ne mogle prodati ali pari, ampak dosti pod nominalno vrednostjo. To pa pomeni, da bi dejanska obrestna mera znašala najmanj toliko kot sedaj in o kakih redukcijah najmenin za polovico ali celo dve tretjini se govora ne bo! Vse stroške za oddajo, provizije za prodajo in organizacijo pa bi bilo posojilo še dražje. Iz tega se vidi, da je ideja g. vladnega komisarja sicer dobro misljena, toda da je fata morgana. Škoda bi bilo, ako bi se radi nje prekinilo ali pa ustavilo lepo začeto delo geantskega sveta, ki je prines-

To se dejstva, preko katerih ni mogoče preiti. Manikalo je pa splošno mnenje pri tistih, ki so vodili akcijo za podobi obligacijskega posojila in za smoteno reševanje stanovanjske bede.

Izgovori na časopisje SDS, ki je akcijo podpiralo in opozarjalo zaradi koristi splošnosti na nedostatke, navedenih dejstev ne morejo ovreči.

je prizadela tamošnjemu prebivalstvu veliko gorja.

Iz Beograda poročajo, da se je večeraj ustrelil znani bankir in novinar dr. Jean Chamorel, zet beogradskega milijonarja in bivšega politika Rade Miloševića in svak bivšega zunanjega ministra dr. Momčila Ninčica. Chamorel se je ustrelil s samokresom v usta. Bil je švicarski podanik in se je pred leti oženil z najmlajšo hčerko milijonarja Miloševića. Potem se je za stalno preselil v Beograd. Baval se je predvsem z bančnimi posli in velikimi borznimi spekulacijami. Razen tega je bil stalni dopisnik pariškega časopisa »Tem« in strokovnega lista »Revue Eco que et Financier«. Na borzi je preu kratkim izgubil nad milijon Din. To ga je tako potrla, da je obupal in sklenil da gre v prostovoljno smrt. Pred samomorom je napisal poslovilna pisma svoji ženi in svoji materi in ju prosil odpustanja, ker jima je z nesrečno spekulacijo in s svojo smrtjo zagrešil življenje. Chamorel je zapustil 3 otroke.

Včeraj smo poročali o strašnem zločinu, ki se je odigral v nočnem lokalu v Zagrebu, kjer je mlad šofer prerezal neki prostitutki grlo. V Kožarski ulici, kjer se je zgodil zločin, stanuje že več let v treh hišah same prostitutke. Prebivalci v tej ulici so se vedno pritoževali na redarstvu zaradi nočnih izgrezov, ki so se dogajali v teh hišah. Kožarska ulica je zato v Zagrebu na zelo slabem glasu. Policija je po predvčerajšnjem zločinu sklenila preganiti iz te ulice vse prostitutke, ki so se zatekale tja od 1. 1922., ko so bile odpravljene javne hiše. Do tega leta so razni zakupniki in lastniki javnih hiš tukaj izkoriščali dekleta. Kdor je šel v pozni uri po tej ulici je mogel slišati, kakšne orgije so se godile v tem kraju. Zlasti med vojno so cvetela ta podjetja in polnila žepe izkoriščevalcem živega blaga. V Kožarski ulici so se tedaj zbirali najsramljivejši tipi. Ta velika socialna sramota je bila 1. 1922. odpravljena in prostitutke so bile rešene brezvestnih zakupnikov. Ostale so pa skoraj vse v teh hišah. Vendar so postale neodvisne in so živele kot zasebnice. V eni taki hiši je neki gostilničar otvoril nočno zabavišče, kejr so se shajale prostitutke z moškimi. V tem lokalu so se kajpada dogajale nemora ne dogodivščine in policija je že dolgo nameravala razgnati to družbo. Z zločinom, ki se je zgodil v tem lokalu pred dnevi, je redarstvo končno dobilo povod, da je prisililo vse blodnice, da se preselijo iz Kožarske ulice v druga stanovanja po mestu.

Že večeraj smo poročali, da je iz Subotice menadoma pobegnil znani bankir Spartalja in odnesel seboj denarja in vrednostnih papirjev za okroglih 5 milijonov Din. Ker so nekateri vlagatelji njegov beg naznanili policiji, je ta za njim izdala tražnico. Policija mu je bila neprestano za petami in vsak čas je bilo pričakovati njegove aretacije. Včeraj se je pa po Subotici raznesla vest, da je pobegnil bankir poskusil izvršiti samomor. V nekem bojšem hotelu v Novem Sadu so ga našli zjutraj s prestreljenimi prsi. Vendar je bil še pri življenju in so ga prepeljali v bolnico v Zemun. Subotički policijski poveljnik je odptoval v Zemun, da bankirja zaslisi in ugotovi kako je zapravil tako velike vsote tujega denarja. Bajje je bankir živl vedno zadnja leta zelo razkošno in je zapravljval denar kar na debelo. Potoval je večkrat na leto v inozemstvo in prebival v najslovesnejših kopališčih. Vse seveda na račun številnih vlagateljev, ki so sedaj po krivdi brezvestnega bankirja ravnotako uničeni, kakor on. V Subotici je vest o samomorilnem poskusu bankirja Spartalje vzbudila veliko senzacijo.

Nov udarec po drž. uradnikih

Iz uradniških krogov nam pišejo:

Nobena civilizirana država ni tako brezobzirna v izmogavanju ljudstva, zlasti nižjih slojev, kakor naša. Med nižjimi sloji so najbolj prizadeti nižji državni uradniki, ki so bili že doslej menda najslabše plačani med svojimi sovrstniki v drugih kulturnih državah, v bodoče se jim pa obeta še znatno poslabšanje njihovega gnotnega položaja. Mnogo nižjih uradnikov hoče državo z družinami vred vreti na cesto. Uvedeni bodo novi davki in zato niti misli ni, da bi se javne dajatve državnih uradnikov znižale. Doslej se je dohodarina odmerjala le od temeljne plače, novi davek se bo pa odmerjal tudi od draginskih doklad. Na ta davek nalože morda pozneje še kak doklade in imeli bomo zopet večje odtetglaje. Draginske doklade je država že trajno znižala na račun poplavljenec in hotela jih je znova znižati na račun primanjkljaja v državnem proračunu. Pri tem bi bili nižji državni uradniki zopet najbolj prizadeti, ker so njihovi prejemki naj si dobro zapomnijo, da komaj zadostujejo za golo življenje.

Tako so državni nameščenci na vrsti vedno, kadar je treba napolniti prazno državno blagajno. Pri glavi, kjer se stekajo milijoni, je pa vse tih o redukcijah in znižanju mastnih dnevnih. Redke čase je pristik na državne uslužbence vedno hušji in službena pragmatika, ki jim je dejala še nekoliko pravic in zaščito, bo kmalu brez pomena, če se bo ta praksa nadaljevala. Naši državni nameščenci naj si dobro zapomnijo, da je zdaj na vladi in kdo jih tlači, kakor jih ni tlačila še nobena vlada. Stranka, ki zastopa Slovenijo v vladi, je soodgovorna za vse krivice, ki se gode državnim uradnikom.

Mnogi državni uradniki so že obupali, češ, kaj bi tarnali, saj itak nič ne pomagajo. Seveda ne pomagajo, ker smo prepotrpeljivi

Kmečko-demokratska koalicija

priredi

v nedeljo, dne 18. marca ob 10. dopoldne na Taboru v Ljubljani

protestni in manifestacijski shod

Na zborovanja govorita kot glavna govornika oba predsednika KDK

g. Svetozar Pribičević in g. Stepan Radić

Pridite vsi na to večerko zborovanje!

in ker poljubljamo roke, ki nas tepo. Če ostanemo taki backi, nas bodo gospodje na krmlu tudi v bodoče pošteno strigli. — Dokler bo naše ljudstvo tako nerazsodno, da bo pošiljalo v Beograd zastopnike, ki so za skledo leče pripravljani prodati naše interese, se tudi položaj državnih uradnikov ne bo zboljšal.

Prosveta

Koncert „Sloge“

Pevski zbor železničarskega glasbenega društva »Sloge« je večeraj v »Unonu« pod vodstvom svojega pevovodje H. Svetela priredil s pomočjo pomnoženega opernega orkestra interesanten vokalno-instrumentalen koncert.

Prenovljena »Sloga« je še mlada, morda še ne do poslednje mere glasovno izeglazirana in intonacijsko sigurna, toda ima neverjetno velik pogum in močno umetniško stremljenje. Videc, da se v Ljubljani ne loti nobeno drugo, dasti morda v to bolj poklicano pevsko društvo velikih del, zlasti del z drago orkestralno spremljavo, je ambiciozni in moderno orientirani dirigent gosp. Svetel že na lanskem koncertu podal več vokalno-instrumentalnih skladb svetovnoznanih glasbenih imen, večeraj pa je predstavil mnogobrojni publiko tri češke sodobne kompoziste: Jos. B. Foersterja z op. 117 »Stirje junaki«, širokopoteznim mešanim zborom z orkestrom, V. Novaka op. 53 »Tri pesmi« za moški zbor in orkester E. Axmana z 4 capella mešanim zborom Božić sirot. Tem trem je dodal še moji »Dve kiti« in Saša Santija »Pri zibelci«.

Kakor že rečeno: pevski zbor ni vsem delom, ki smo jih slišali, enako dorastel, toda zaradi ene ali dveh krivo zapetih not se svet ne bo podrl; glavna stvar je celota in to moramo pohvaliti brez vsakega pridržka. Take koraje bi želel vsem našim pevskim zborom čestiti bo »Sloga« zaradi običajnih velikih izdatkov za orkester odrezala materialno slabše, vendar bo imela zavest, da je storila veliko, spoštovanja vredno glasbeno delo, ki ji je pridobilo naš respekt.

Foersterjeva skladba in Novakovi trije zbori so velepatrojične stvari. Zlasti so zanimivi barviti orkestralni parti, ki so pri Novaku nastali pozneje, ker vokalni part kaže čisto a capella strukturo in je po svoji pripravljenosti bil namenjen vsem češkim moškimi zborom E. Axmana je silno težak, veleinteresanten in je bil morda za »Slogo« večeraj najtežja naloga. Ne tako težki, a dovolj polifonsko in ritmično sitni sta moji »Dve kiti« v antičnem madrigalnem stilu. Santel pa je ljubeznjivo priprost, semtertam intonacijsko kaprizen (treba je bilo pomagati s harmonijem) a se je publiko najbolj prikupil.

Orkester je bil v dobri formi. Celota pod večer roko dirigenta lična, dovolj izglajena. G. Svetel je prejel za svoje, v resnici za naše glasbeno življenje zelo pomembno delo lep cvetlični dar, ki je bil seveda le skromen simbol velike hvalečnosti »Sloga« napram svojemu, za njo vse življenjsko mu dirigentu. Naj vodi g. Svetel »Slogo« po teh potih dalje, kajti one so zelene v peščeni pušavi naših pevskih zborov.

H koncertu sopranistke ge. Ivanki Negro-Hrastove. Kakor smo že sporočili, je priredila ga. Hrastova v letošnji koncertni sezoni celo vrsto koncertov po raznih večjih madžarskih mestih. To pa zato, ker je njeno sedanje bivališče Budimpešta. Tamošnji dnevnik »Pester Lloyd« poroča 26. novembra lanskega leta o njenem koncertu sledeče: Sinoci je pela v reduti sopranistinja ga. Ivanka Negro-Hrastova. Izredno fin nastavek in delikaten glavni toni se morajo med lastnostmi te muzikalne umetnice posebno pohvalo in laskavo omeniti. Kot izreden spremljevalec ji je stal na strani dunajski dirigent dr. Ludovik Kauer, ki se je odlikoval tudi kot komponist nekaterih nežno občutenih lirčnih pesni, katere je izvajala ga. umetnica ob splošno navdušenju publike. Koncert ge. Negro-Hrastove se vrši v Ljubljani v petek dne 16. t. m. v Filharmonični dvorani. — Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Prva letošnja repertoar klasične komedije »Cyrano de Bergerac« se vrši v sredo dne 14. t. m. v ljubljanski drami, in sicer za abonente reda B. Komedija, ki je bila v nedeljo prvič igrana v letošnji sezoni, je dosegla ta večer v resnici izreden uspeh. Zato opozarjamo na repizo danes zvečer.

V petek dne 16. t. m. gostujejo v ljubljanski drami člani Sentjakobskega odra, in sicer vprižore Krajerjevo Školjko kot izven predstav.

Opozarjamo na gostovanje članice beogr. opere ge. Zlate Gjurgjenac v ljubljanski operi v soboto dne 17. t. m. Poje se opera »Madame Butterfly« in gopja gostinja nastopa v nashovni vlogi. Konzula bo ta večer pel prvič g. Janko. Ostalo zasedbo priobčimo. Predstava se vrši za abonente reda C. — Zagrebška drama gostuje v Ljubljani koncem prihodnjega tedna. Podrobnejše javimo pravčasno.

Mariborsko gostovanje »Burghestra« se vrši definitivno v torek 20. marca. Vprižori se Schönherjev »Websteufel« v prvovrstni zasedbi Burghestra, enako kakor v Zagrebu in Ljubljani. Priporoča se rezerviranje sedežev čimprej, a najdalje do četrtka 15. marca.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Torek, 13. marca 1928, katoličan. Rozina; pravoslavni 29. februarja, Svetovič. Jutri: Sreda, 14. marca 1928, katoličan: Matilda; pravoslavni 1. marca.

DANASJNE PRIREDITVE.

Opera: »Marta«. D.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Ramor, Miklošičeva cesta; Trakoczy, Mestni trg.

SPORT

Medklubski koledarski odbor za propagando LX. Olimpijade se je na prvi seji dne 11. t. m. konstituiral sledeče: Predsednik: Gorjanc Jakob, podpredsednik: Batjel Franc, tajnik: Stanko Jurij, namestnik: Bar Adolf, blaginjak: Plankar Ivan, odborniki: Ogrin, Kosmatin, Jesevec, Smrekar. Delegata v glavni odbor: Batjel in Kosmatin. Odbor je soglasno sklenil razdeliti vsem koledarskim klubom Slovenije nabiralne bloke, s katerimi bi se finančno delovanje zelo pospešilo. Dalje se sklene, da se imajo vsi klubi Slovenije korporativno udeležiti »Olimpijskega dne« dne 6. maja, istega dne bo velika koledarska distančna dirka, ki je obvezna za vse verificirane članse Saveza. Soglasno je bilo sklenjeno odborove seje obdržavati le ob nedeljah, da se s tem omogoči udeležba zunanjih odbornikov.

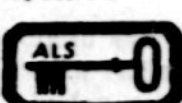
Naša reprezentanca proti Madžarski. Kakor znano, igra 25. t. m. naša državna nogometna reprezentanca v Budimpešti, kjer nastopi proti Madžarski. Madžarska postavi proti nam svojo drugo garnituro, dočim bo prva igrala proti Italiji v Rimu. Naša reprezentanca bo sestavljena takole: Sifliš — Ivković, Spasojevič — Arsenijević, Cindrić, Popović — Marjanović, Benčić, Lemešić, Bonasić, Giller. Reprezentanca je vobče dobro sestavljena, toda vakantno mesto centerhalfa, ki je pa duša moštva, je zasedel igrač, ki po našem mnenju ni sposoben zanj. Cindrić je pač dober napadalec, nismo ga pa še videli igrati na mestu centerhalfa. Zdi se nam, da bi bil na tem mestu boljši Premerl. Tudi vodstvo napada ni baš posreženo. Mesto mladega Lemešića bi bil na tem mestu pač boljši stari in rutinirani Luburić. Madžari postavijo sicer proti nam svojo drugo garnituro, ki pa bo kljub temu dovolj močna, kajti skušali se bodo revanžirati za nemili poraz, ki ga je lani doživela njihova druga reprezentanca v Zagrebu.

Gospodarstvo

— Neposredni davki in pribitki v letu 1927. Generalna direkcija davkov objavila statistične podatke o neposrednih davkih in pribitkih za december in za čas od 1. aprila do 31. decembra 1927. V decembru je dobila država na račun neposrednih davkov in pribitkov Din 247.028.325,31. V proračunu je bilo določeno 142.187.549,59 tako, da znaša prebitok 104.840.775,36 Din. Od 1. aprila do 31. decembra so vrekli neposredni davki in pribitki: 1.388.034.950,85 Din. V proračunu je bilo določeno 1.279.687.949,67 Din tako, da znaša prebitok 106.347.118. Iz tega je razvidno, da je naš davčni vijak res prvovrsten.

— g Pošta hranilnica dale v smislu odločbe njenega nadzorstvenega sveta z dne 6. t. m. pri bombardiranju 4% obveznic za likvidacijo agrarnih odnosaev za Bosno in Hercegovino na vsako obveznico 40 — Din posojila.

— g Dobave. Direkcija državnih želez. nje v Ljubljani, gradbeni oddelček sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave raznega kmetijskega lesa: do 20. t. m. pa gelde dobave samokolnic. — Direkcija državnih železnic, strojni oddelček v Ljubljani sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave borovih plohov: do 20. t. m. pa glede dobave bakrene plošče 12 ton kovaškega koka in 300 kg loja. — Direkcija državnih železnic, prometno - komercialni oddelček v Ljubljani sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 1800 kg dekstrina. — Predmetni pozorišjo so na vpogled pri odeljenih te direkcije. — Direkcija državneva rudnik. ka v Brezi sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave 1 motorila z električnim motorjem. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice za trgovsko, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

Pisane zgodbe iz naših krajev

Nova odkritja o pustolovcu Bugarskem. — Smrtna kazen radi 70 zločinov. — Samomor beogradskega bankirja. — Po napadu na prostitutko v Zagrebu. — Senzacionalen poskus samomora.

Iz Splita poročajo, da prihajajo splitskemu redarstvu vedno nove prijave o raznih prevarah mednarodnega pustolovca Milana Bugarskega, ki se je predstavil pod raznimi lažnimi imeni. Bugarski je prav za prav doma iz Pančeva. Policija je ugotovila, da se je izdajal za dr. Miloša Gavriloviča, Adolfa Majerhafa, Andrija Merleta, dr. Jovanoviča itd. Na Dunaju se je predstavil za nadvojvodo Josipa Ferdinanda, ki mu je grofica Trani tetka, ker je ta sestra pokojne cesarice Elizabete. Izjavil je, da se mora zato skrivati pod raznimi psevdonimi. V Zagrebu se je Bugarski predstavil za lastnika velikega rudnika v Zaječaru, v katerega je investiral 6 milijonov in ga je kasneje prodal za 10 milijonov. Bugarski se pa ni baval samo s te vrste prevarami, ampak je bil tudi žemtovanjski posredovalec in žemidbeni kandidat. Zaradi teh sleparij je bil že 1. 1915. obsojen na Dunaju na 6 let ječe. Kasneje je bil pomiloščen in izgnan z Dunaja. V Zagrebu se je seznanil z raznimi gospodinjami in je eno osleparil za 700 Din, drugo pa za 2mesečno hranilo in 900 Din. Bil je že obsojen v Ljubljani na eno leto ječe. v Gradcu na pol-drugeto leto, v Beogradu na eno leto in v Budimpešti na večmesečno ječo. Razen

tega je bil v zaporu tudi že v Zagrebu.

Bugarski še vedno trdi, da je zdravnik, da je dovršil pravo in oficirsko šolo in sicer v Moskvi. Pravo in medicino da je dovršil v Budimpešti, v Lipskem in na Dunaju, kjer je tudi prakticiral. Iz splitskih zaporov so ga sedaj premestili v Dubrovnik, kjer bo tudi sojen.

★

Iz Šibenika poročajo, da je bil večeraj končan proces proti zloglasni razbojniški trojici Medić, Pupovac in Marinović. Razbojnikji so se morali pred porotniki zagovarjati zaradi 70 zločinov. Po govoru državnega pravdnika in treh zagovornikov je sodni senat izrekel obsodbo. Odvorniki dr. Medina, dr. Loš in dr. Marin so branili vse tri zločince ex offio. Na podlagi pravoreke porotnikov so bili nato obsojeni Medić na smrt na vesalji, Pupovac na 20 let in Marinović na 10 let ječe. Razen tega morajo plačati odškodnino raznim strankam v znesku nad 100 tisoč Din ter poravnati tudi solidarno vse sojne stroške. Porotnikom je državni pravdnik stavil za Medića 44, za Pupovca 19 in za Marinovića 8 vprašanj. Občinstvo je obsodbo sprejelo z velikim odobravanjem, kajti obsojena razbojniška trojica

Dnevne vesti.

— Povratek kraljice Marije in princev. Kraljica Marija, prestolonaslednik Peter, kraljevič Tomislav, knez Pavle, knežinja Olga in princ Aleksander so se vrnili večeraj opoldne iz Bukarešte v Beograd.

— Proračun Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Uradni list z dne 29.2.1928 št. 20 objavlja razglas o odobritvi proračuna zbornice in o pobiranju doklade za leto 1928. Za leto 1928 je Zbornica dovoljena, da pobira pridobitno in edinstveni državni prebitek k tej 15% doklado. Navidezno je ta predpis tak, da bi vsakdo mislil, da je Zbornica doklado znižala, ker je znašala ista za leto 1927. 22%. Temu pa ni tako, ker se bodo tako trgovci, obrtniki in industrijanci kaj kmalu prepričali, in to, ko bodo plačevali doklade. Je precejšnja razlika med letošnjim in lanskim dokladom, ki obstoja v tem, da se je v letu 1927. pobirala zbornična doklada le od temeljnega davka, medtem, ko se bo v letu 1928 pobirala še od edinstvenega državnega pribitka. Sicer pa naj govore konkretna dejstva. Račun je takle: Pri posebnih pridobitnih je odpadlo v l. 1927 na Din 100, 22 Din. Združene doklade za leto 1928, pa bodo znašale 28.50 Din dasiravno v nobenem primeru ne bi smela znašati preko 25%, ker je to proti predpisom finančnega zakona za l. 1927-28. V l. in II. razredu je odpadlo v l. 1927, na Din 100 Din 22, v letu 1928 bo pa znašala zbornična doklada na Din 100, Din 40.50. Ravno tako je znašala za III. in IV. razr. v l. 1927 doklada 22% za l. 1928 znašala bo 34.50%. Če iz teh primerov je razvidno, kako bodo obrtniki, trgovci in industrijci v l. 1928 udarjeni.

— Taksa za ruske in armenske begunce. Policijska direkcija v Ljubljani razglasa: Na VIII. skupščini Društva narodov je naš delegat sprejel sistem Nansenove marke, predvidene v svrhu ustanovitve fonda za kritje stroškov radi emigracije ruskih in armenskih beguncev v deželi, v kateri imajo zaposlenje. Postopanje uvedbe in plačevanja te Nansenove takse je sledeče: Vsak ruski ali armenski begunec je dolžan poleg državne takse za potrdilo o identiteti ali legitimaciji za bivanje. Izvzemši prav siromašne osebe, plačati specialno letno takso v iznosu 5 zlatih frankov. Kot dokaz, da je ta taksa plačana, služi ustanovljena Nansenova marka, priplepljena na potrdilo o identiteti ali legitimaciji za bivanje in uničena s pečatom oblasti, ki je izdalo potrdilo ali legitimacijo. Noben potrdilo o identiteti ali legitimaciji za bivanje ni smatrati za veljavno, ako ni na enem teh dveh dokumentov nalepljena za določeno leto Nansenova marka za 5 zlatih frankov ali pa marka, ki potrjuje oprostitve od plačevanja te takse. Tekom 3 mesecev morajo biti opremljena vsa za leto 1928 izstavljena potrdila in legitimacije z navedeno marko.

— Gostovanje naše opere v Osljaku. Ljubljanska opera je sklenila nedavno pogodbo z osljskim gledališčem glede 5-dnevne gostovanja. Hrvatski listi poročajo, da bi moralo biti po tej pogodbi gledališče vseh pet večerov še vnaprej razprodano, da pa predprodaja vstopnic dosele ni bila uspešna. Zato ni izključeno, da do gostovanja ne pride.

Kajmakčalanci na umiku. Afera z vmešavanjem glavne uprave združenja rezervnih častnikov v politiko še ni končana. V nedeljo se je vršil v Novem Sadu občni zbor pododpora URO, na katerem je predsednik glavne uprave g. Radosavljevič pogreval znano pesem o narodnih svetinjah in kajmakčalanskih lunakih, med katerimi prištevata tudi sebe. Izjavil je, da smatra spor s Svetozarjem Pribičevićem za poravnani, da pa bo glavna uprava energično nastopila v obrambo plemenskih svetinj, kakor je branila kajmakčalan, če bi se kaj takega ponovilo. Iz prakse vemo, da je g. Radosavljevič presneto malo do hrvatskih in slovenskih narodnih svetinj in da bi niti s prstom ne ganil, če bi jih kdo blažil. Zanimivo pa je, da so tudi novosadski rezervni častniki ostro obsodili Radosavljevičev izpaj proti Svetozarju Pribičeviću in da se je moral predsednik glavne uprave braniti v daljšem govoru, ki pa ni dosegel zaželenega uspeha. Vsi beograjski listi so rezervno zamolčali, da so tudi novosadski rezervni častniki ožiglosi vmešavanje glavne uprave v politiko. Samo »Pravda« je priobčila več ali manj objektivno poročilo.

— Predavanje o našem Jadranu v Pragi. »Jadranska Straža« v Pragi priredi v nedeljo 18. t. m. v fizikalni dvorani češke tehniške predavanje o našem Jadranu. Predaval bo bivši asistent balneolog na zavodu prof. dr. Madejovskega, zdaj kopalski zdravnik v

Korčuli dr. Ljubomir Letica, ki je študiral medicino na praški univerzi.

— Osebe vesti s pošte. Premeščeni so pb uradniki (ice): M. Cvar iz Ljubljane v Toplice pri Novem mestu, K. Videnšek iz Toplice pri Novem mestu v Ljubljano, O. Trinkaš iz Konjic v Janjevo, M. Gostinčar iz Ljubljane v Krško, E. Burdijan iz Slov. Bistrice v Celje, A. Kokol iz Murske Sobotice v Križevce v Prekmurju, V. Ferjančič iz Maribora v Brezno, M. Kitzler iz Ljubljane v Damžale, S. Meznarič iz Ljubljane v Hrastnik, J. Urbas iz Zagorja ob Savi na Rakek, M. Korbar iz Ljubljane v Moste pri Ljubljani, S. Marn iz Hrastnika v Ljubljano in A. Dovgan iz Ptuja na Ljubljano 7. — Upokojena se je pb. ur. R. Korosec v Celju. — Poročil se je K. Kosem v Mozirju s Steffo Golting. — Pb. ur. Olga Be. Širovič v Kočevju se je odpovedala pošni sužbi.

— Smrt odličnega pravilnika. Včeraj popoldne je preminil v Ljubljani višji sodni svetnik v pokoju g. Josip Potrato. Pokojni je bil splošno znan in priljubljen. Služboval je do malega 30 let na ljubljanskih sodiščih in vedno moč na svojem mestu. Pogreb bo jutri ob pol štiri popoldne s Starega trga št. 21. Bodi mu lahka domača zemlja, kateri se ni nikoli izneveril. Težko prizadetima rodbinama naše iskreno sožalje.

— Napredovanje nižjih poštah uradnikov. Ministrstvo je dovolilo nad 300.000 Din virmana za napredovanje. Poštna organizacija je posredovala, da bodo vsi pripravniki III. kategorije, kateri so napravili predpisano izkušnjo, in 104 zvaniki in služilci pomaknjeni v višjo plačilno stopnjo.

— Uradni dan TOI zbornice v Mariboru. Vseled odsekovi se in plenarne seje TOI zbornice odpade v sredo dne 14. marca zbornični uradni dan v Mariboru. Prihodnji uradni dan bo v sredo dne 21. marca v prostorih trgoveškega gremija Jurčičeva ulica št. 8.

— Zveza slovenskih železniških uradnikov. Društvo češkoslovenskih železniških uradnikov je imelo v nedeljo dopol. v Pragi občni zbor, na katerem je bilo ob navzočnosti jugoslovenskih delegatov soglasno sklenjeno ustanoviti slovensko zvezo železniških uradnikov Občnega zbora sta se udeležila zastopnika jugoslovenskih železniških uradnikov g. Dogmanović iz Zagreba in g. Vedrenjak iz Ptuj, ki so ju češkoslovenski kolegi navdušeno pozdravili. Sedež zveze slovenskih železniških uradnikov bo prvi dve leti v Pragi.

— Redukcija državnih zdravnikov. Na temelju novega proračuna pripravila ministrstvo narodnega zdravja veliko redukcijo zdravnikov v splošni bolnici v Beogradu, kakor tudi okrožnih zdravnikov po drugih krajih. Iz državne službe bo odpuščenih 87 okrožnih zdravnikov.

— Zborovanje Kmečko-demokratske koalicije. G. Stepan Radič je pred odhodom v Beograd izjavil, da priredi, Kmečko-demokratska koalicija 18. t. m. veliko manifestacijsko zborovanje v Ljubljani, 9. aprila v Splitu, 25. aprila pa na Sušaku. Pozneje se bodo vršila zborovanja v Dubrovniku, Mostarju, Sarajevu, Mariboru, Celju, Subotici, Somboru in Pančevu. Naposled namerava Kmečko-demokratska koalicija pokreniti energično akcijo v Makedoniji, kjer priredi veliko manifestacijsko zborovanje v Skoplju. Niz zborovanj Kmečko-demokratske koalicije naj bi se zaključil z velikim manifestacijskim zborovanjem v Zagrebu ali Beogradu.

— Ustanove vdovam in sirotam drž. nameščencev. Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in upokojencev v Ljubljani razpisuje za leto 1928 iz sklada Ivana Rostana 20 ustanov po 300 Din za najbednejše vdove in sirote po državnih nameščencih, pa tudi za preostale po onih narodnih boričih, ki so padli v boju za naše osvobodjenje. — Prošnje naj se pošljejo na upravni odbor konzorcija do 30. aprila 1928. Prosilke naj priložim prilogo ob občinskega ali župniškega urada potrjeno dokazilo, da so res ubožne, ali pa radi bolezni in onemoglosti nesposobne za pridobivanje.

— Rente železničarjev. Osrednji urad za zavarovanje delavcev je s 1. januarjem 1928 ustavil plačevanje rent železniškim uslužbencem. Na intervencijo ministrstva za socialno politiko je sedaj odrejeno, da do konca marca 1928 še naprej izplačuje rente Osrednji urad za zavarovanje delavcev Od 1. aprila dalje 1928 prevzame definitivno izplačilo rent Ministrstvo železnice.

— Velik sneg na Bledu. Z Bleda nam poročajo, da že tri dni skoraj brez prestopa sneži. Zapadlo je še nad 25 cm snega.

— Nesreča pri delu. V ljubljanski javno bolnico je danes prišel 25letni delavec Jože

Praprotnik iz Gorenjega Loga pri Hotiču. Bil je zaposlen na Samsovi žagi, kjer mu je včeraj cirkularna obrezala desno dlan.

— Ruša. Podravska podružnica Slov. plan. društva vabi svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši v soboto 17. marca ob 8. oziroma 6. uri zvečer v gostilni gosp. Fr. Glaserja na Smolniku po običajnem dnevnem redu. Načelnik: O. Lesjak.

Iz Ljubljane

— Iz Dr. Majaron obolel. Ze v nedeljo zvečer je zadela odvetnika g. dr. Danila Majarona na njegovem stanovanju kap, k sreči samo lahkega značaja. G. dr. Majaron je sedaj izven vsake nevarnosti ter je upati, da bo v kratkem okrevl.

— Iz Pri Javni borzi dela v Ljubljani je v času od 1. januarja 1928 do 10. marca 1928 iskalo dela 1580 moških in 357 žensk, vsega skupaj 1937 brezposelnih. V tem času je bilo prostih mest 506 za moške in 107 za ženske, skupaj 613 prostih mest. Izvršilo se je 275 moških in 86 žensk, skupaj 361 posredovanj. Odpotovalo je 225 moških in 21 žensk, skupaj 246 brezposelnih; odpadlo pa 185 moških in 82 žensk, skupaj 267 brezposelnih. — Delo išče: 1. gozd. praktikant, 4 manipulant lesne stroke, 2 gozdna čuvaja, 2 ekonom, 2 vrtnarja, 1 rudar. inženjer, 1 rudarski uradnik, 1 rudarski peznik, 11 rudarjev, 1 kamnoseški brusar, 3 kamnoseki, 1 pekar, 2 kipaer, 1 izdel. cementne opeke, 14 kovačev, 34 stavb. ključavničarjev, 5 li-varjev, 7 železostugarjev, 16 kleparjev, 6 zlatarjev, 1 elektroinženjer, 2 strojna risarja, 2 str. tehn. uradnika, 63 strojnih ključavničarjev, 14 elektromonterjev, 94 mizarjev, 9 kolarjev, 1 sodar, 1 stolar, 4 žagarji, 3 usnjari, 1 strojar, 5 sedlarjev, jermenarjev, 5 tapetnikov, 1 krojaški prikozevalec, 21 krojačev, 40 čevljarjev, 5 slavnkarjev, 1 klobučar, 3 brivci, 1 dežnikar, 5 knjigovozov, 4 minarji, 28 pekovi, 3 slaščičarji, 1 medičar, 1 svecar, 4 mesarji, 1 restavrac. poslovođa, 3 natakari, 5 inženjerjev kemije, 1 laborant, 1 stavbni praktikant, 2 zidarska polirja, 44 zidarjev, 22 soboslikarjev, pleskarjev, 27 tesarjev, 1 vodnjakar, 2 dimnikarji, 1 krovec, 1 tipograf, 1 fotograf, 14 strojnokov, kurjačev, 7 šoferjev, 1 strojevođa, 25 tovar. pomožnih delavcev, 7 pisar slug, 12 knjigovodnih, 2 fakturista, 2 korespondenta, 3 kontrolisti, 1 absolvent trgoveške akademije, 3 trg. potniki, 2 trgovska skladiščnika, 28 trgovskih pomočnikov, 1 geometer, 51 zasebnih uradnikov, 1 pisar. praktikant, 1 godbenik, 1 gledališki igralec, 1 desinfektor, 2 bolnišnične strežnice, 40 hlapev, 90 dinarjev, 11 vajencev; ženske: 17 pisar. moči, 1 vzgojiteljica, 1 otroška varuhinja, 2 kontrolistinj, 15 trgov. sotrudnic, 4 pletilke, 10 šivilj, 1 šivilja za perilo, 2 krznarici, 2 modistinj, 1 šteparica, 1 šivilja slavnikov, 7 natakaric, 1 hotelska sobarica, 2 žbljarici, 16 tov. delavk, 23 dnaric, 53 kuharic, služkinj, postrežnic, 6 vajenk. — Delo je na razpolago: moških: 3 vrtnarjem, 1 puškariju, 30 stroj. ključavničarjem (starejšim), 7 železostugarjem (starejšim), 1 usnjariju, 1 brivcu, 1 šefu-kuharju, 1 starej. kovaču, 1 tapetniku mlajšemu, 1 hišniku, 12 vajencem; ženskam: 3 tkalkam, 2 likaricam, 4 štrikaricam, 1 služkinji, 1 trg. vajenki.

— Iz Telefonske zveze s javno bolnico. Kadar zapade sneg, je zelo težko dobiti telefonsko zvezo z bolnico, do katere še ni napeljan kabel, a žična zveza je tako slaba, da jo sneg potrga in je treba po več ur čakati, da upostavijo telefonsko zvezo.

— Iz Pri poštnem uradu v poštarni poštnege ravnanjstva v Ljubljani se je uvedla ob delavniški deljena služba in sicer od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Telefonska in telefonska služba se vrši tudi med 12 in 14. uro.

— Iz Načelstvo in nadzorstvo Gospodarske zadruge poštah, brzojavil in telefonskih nameščencev v Ljubljani. Na zadnji seji, ki se je vršila m. m., se je načelstvo sestavilo takole: predsednik K. Čeh, podpredsednik M. Gruđen, tajnik F. Ferjančič, blaginčar M. Ban. V nadzorstvu so pa: predsednik Q. Hribar, podpredsednik K. Jerkič, tajnik A. Boh.

— Iz Razširjenje avtomatične telefonske centrale. Kapaciteta ljubljanske telefonske centrale je prirejena za 1000 naročnikov. V bližnji bodočnosti se bo razširila za 500 abonentov. Kadar bodo tudi te številke zasledene, se bodo pomnožili aparati še za 500 naročnikov. Nadaljnja razširjava bo pa zaradi uradnih lokalov onemogočena. Vse-kako bo pa že za 500 abonentov razširjena telefonska centrala zadostovala za daljšo dobo.

— Iz Francosko predavanje, namenjeno protektorjem francoskim. V torek 13. tm. ob 9. zvečer bo g. prof. Martel predaval v francosko-slovenskem klubu o najnovejših pedagoških knjigah za pouk francosčine. Pokozal bo razne skrinice, čitank, tekste s komentarji, knjige o Franciji itd. Interesenti vladno javljeni.

— Iz Napredno gospodarsko društvo za dvorski okraj. Predavanje »Seksualna vzgoja mladine« v torek ob 8. uri zvečer v Kazini II. nadstropje. Samo za odrasle. Vstop za mladino pod 16. letom prepovedan. — Izobraž. odsek.

— Iz II. zimski olimpijadi in naravne lepote Švice v sklopih slikah. Zelo zanimivo bo predavanje, ki ga priredi JZSS o zgornji temi v četrtki v Ljubljani. Predavatelj, znan sportnik g. Ante Gnidovec bo podal pregledne slike o razvoju zimskih sportov in nastopu zimskih sportnikov na olimpijadi s primerjavo naših spomenikov in našega nastopa na tej olimpijadi. Značilne trenotke iz tekem in olimpijskih svečanosti bo pokazal s slikami, katerih bo skoro 100. Obenem bo opisal par najlepših tur po Engadinu, zimskem rajn Švice. Vabimo vse zimске sportnike in priljubljenke zimskih sportov, da prisostvujejo temu interesantnemu predavanju.

— Iz Predavanje iz vrtnarstva. Člani podružnice Sadlarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani se obveščajo, da bo danes 13. t. m. ob 20. zopet predavanje. Predavala bo g. dr. Piskrnikova o zanimi-

vi temi »Paraziti in saprofiti«, in sicer v deklisli meškanski šoli pri Sv. Jakobu, Gostje dobrodošli. — Tajnik.

— Iz Vreme. Slabo vreme traja dalje. V zapadnih in gorskih krajih je snežilo. Barometer se dviga. V nekaterih krajih se je tekem zadnjih ur dvignil za 3 do 5 mm. Danes ob 8. zjutraj zaznamovala meteorološka postaja na univerzi: barometer 763.3, termometer 2 st. C na dnu, relativna vlažn. 82 odst., oblačnost 10, zjutraj sneg, ki ga je ponoči do 7. zjutraj padlo 3 mm. Najvišja termometer 2 st. C nad ničlo, relativna vlažn. lo, najnižja pa 0.9 st. C nad ničlo. Po drugih krajih države, kakor v Zagrebu, Skoplju, Dubrovniku in Splitu je včeraj deževalo.

— Iz Tatvine na železnici. Na dnevnem redu so tatvine na železnici. Železniška uprava ima pri posameznih direkcijah organizirano posebno železniško policijo, ki ima obilo posla. Preiskava glede tatvin železniškega materiala še ni zaključena. Na glavnem kolodvoru pa se nadaljujejo tatvine. Delovodja železniške delavnice na glavnem

kolodvoru Ivan Slavina je naznanil policiji, da sta bili ispred delavnice ukradeni dve ležišni poncvi, vredni 655 Din. Tat je neznan.

— Iz Poskusen samomor. V skrajni revščini živeča Steliana N. se je hotela snoti ob gorenjski prog, blizu od kraja, kjer se cepita gorenjska in kamniška proga, vreči pod vlak, kar pa so pasanti preprečili. Izjavila je, da se je naveličala živeti, ker trpi veliko pomanjkanje.

— Iz Drbiš policijske kronike. Policija je od včeraj do danes zaprla več oseb, med njimi 4 radi pijanosti in nekega mladega tatuta radi tatvine 180 Din vredne srajce. Policiji ni bila včeraj prijavljena nobena tatvina, pač pa nebroj pretepov in izgrediv. Bila sta v nedeljo dva večja pretepa in so morali dva ranjena odpeljati v bolnico. Policiji je ovađen neki možki radi suma posilstva, dalje 1 slučaj kaljenja nočnega miru, 3 lastniki psov radi pasjega kontumaca, 2 oostilničarja radi prekrščenja policijske ure in 2 voznika radi cestno policijskega reda.

Nove priprave za polet na luno

S topom in raketo ne gre. — Treba je izumiti novo eksplozivno snov. — Na luno bi lahko prileteli v dveh urah.

V jubilejnem letu Jules Vernea se lahko govori nekoliko obširneje o luni, tem bolj, ker ne gre za fantazijo, marveč za znanstveno proučevanje vprašanja, kako bi se dalo priti z zemlje na drug planet. V Franciji sta ustanovila letalca Esnault Peltrie in Andre Hirsch društvo, ki je razpisalo letno nagrado v znesku 5.000 frankov, določeno izumitelju, ki predloži najboljši načrt potovanja v vesoljstvo. Ne gre za veselo družbo vinskih bratcev, ki se zbirajo po gostilnah in fantazirajo o poletu na luno. Člani tega društva so namreč glavni organizator francoske vojaške radiotelegrafije general Farrie, člana Instituta Perrin in Fichot, zvezdoslovec Deslans, kemik Urbain, fizik Fabry in drugi znameniti učenjaki. Seveda si društvo ne domišlja, da bo moglo že v nekaj letih otvoriti zračni promet med zemljo in drugim nebesnim telesu. Pač pa gre za znanstveno proučevanje tega problema in ni izključeno, da bo moderna znanost v doglednem času tudi na tem polju triumfirala.

Nedavno je imelo omenjeno društvo sestanek, na katerem je zvezdoslovec Fichot kritiziral polet na luno, kakor si ga je zamislil Verne. Kakor znano, pošilja Verne svoje potnike na luno v ogromnem naboj, izstreljenem iz velikanjskega možnarja. Fichot meni, da bi ti potniki ne dospeli daleč. Pri strelu bi jih zmečkalo na dnu naboja odnosno na stropu in sicer v trenutku, ko bi vrglo naboj iz ustja velikega topa. Esnault-Peltrie je izmislil pred 15 leti drugo prometno sredstvo za potovanje v vesolje. Po njegovem mnenju bi se dalo priti na luno z raketo. Raketa se giblje spocetka počasi, ko pa eksplozivnih snovi se hitrost poveča. Če bi gnala tak naboj-raketo sila, ki bi bila vsaj za desetino večja nego njena teža, bi zadostovalo, da bi dosegla njeno hitrost v kratkem 11.280 m na sekundo. To bi bilo dovolj, da bi se raketa ločila od zemlje in postala nekaka zvezda. Čim bi prišla raketa iz območja privlačnosti naše zemlje, bi letela in pristala tam, kamor bi jo najbolj vlekle. Na luno bi priletela v 48 urah 58 minutah, do Venera bi rabila 46 dni 30 ur, do Marsa 90 dni 15 ur itd.

Orzen trik pariškega sleparja

V Parizu je bila te dni izvršena velika tatvina in trik, ki se ga je lopov poslužil pri poslu je naravnost presenetljiv. Pariški listi poročajo, da v analih pariške kriminalne kronike dosedaj ni bila zabeležena tatvina, ki bi bila izvršena na tako premeten način.

Pred tremi tedni se je pojavil v trgovini uglednega pariškega draguljarja, čigar lokal se nahaja na Place Vendome, elegantni kupec, ki si je izbral krasno briljantno ogrlico. Izbral je sicer dolgo, toda za ceno se ni pogajal, marveč je takoj plačal za ogrlico 1 milijon frankov, kolikor je aguljar zahteval. Nato je naročil draguljarju naj mu nakit pošlje v sosedni hotel.

Pred dnevi se je pa odlični kupec zopet pojavil pri draguljarju. Tudi to pot si je izbral briljantno ogrlico, čije vrednost je znašala tri milijone frankov. Naročil je draguljarju, naj mu tudi to ogrlico pošlje v hotel, denarja pa ni imel seboj. Rekel je, da ne nosi rad seboj tako velikih zneskov in da bo račun poravnal, čim prejme naročeno blago. Draguljar je kupcu zaupal in je že uro kasneje poslal naročeni nakit v hotel. Nakit je prevzel eden njegovih najboljših in najzanesljivejših uslužbencev. Čim je ta prispel v hotel, je našel odličnega kupca baš pri britju. Kupec se je oprstil, kljub temu je pa takoj prevzel ogrlico, si jo ogledal in jo položil nato v šatuljo, ki je ležala na toaletni mizi. Nato se je obrnil, se skrbno napudral in se za hip odstranil. Rekel je, da mora še urediti svojo toaletno in da gre po denar. Prodajalec ni slutil nič hudega, saj je bila ogrlica v šatulji. Zato je potrpežljivo čakal, da si kupec uredi toaletno. Toda potrpežljivost ga je kmalu minila, kajti čakal je že dobrih dvajset minut, toda kupca ni bilo iz sobe. Ves v skrbih je odšel v sosedno sobo, kamor je odšel odjemalec, toda o možu ni bilo duha ne sluha. Prestrašen je pla-

nil prodajalec k šatulji in jo odprl. Nakit je izginil. Premeteni lopov, ki je očividno že poprej vse preračunal, je namreč preluknjal zid in steno šatulje ter izmaknil dragoceni nakit. Vratar je presenečenemu prodajalcu povedal, da je elegantni tujec prav kar zapustil hotel. Bil je videti zelo dobre volje in dal mi je bogato napitino,« — je pripomnil presenečenemu prodajalcu.

Zaljubljeni maharadža

Kakor smo že poročali, se je bivši maharadža Indora do ušes zaljublil v dolarsko princeso Ano Miller. Tudi njeno srce se je vnelo in vse je kazalo, da stopita kmalu v zakonski jarem. Toda tik pred poroko so nastale razne težkote in tako sta morala zaljubljenca čakati.

Zdaj je dobil bivši indorski vladar dovoljenje od svojih sorodnikov in prejšnjih žena, da se sme poročiti. Brzojavil jim je iz Evrope, kjer se leči, da brez miss Miller ne more živeti in da je pripravljen umreti, če bi se ne mogel poročiti z njo. Maharadža je že priletel mož. Bogata Amerikanka je morala prestopiti v hinduizem in se podvreči obredu očiščenja. Poroka se je vršila v nedeljo.

Iz Celja

— c Ljudske vsednišče v Celju. V četrtki 13. marca nadaljuje predavanje o naši ustavi odv. kam. g. dr. Ervin Mejak. V prvem predavanju je podal zgodovino, zdo bo govoril c vstavj. sam.

— c Umrla je v celjski javni bolnici gospa Alojzija Siget, posestnica iz Hočnici pri Polčanah.

— c Družbe občinskih lovčev se vrši 29. marca ob 12. uri za občino trg St. Jur ob luž. žel., 29. marca ob 10. uri za občino Svetino in isti dan ob 11. uri dop. za občino St. Jur ob luž. žel. — okolica. Vsi pogoji na glavarstvu soba št. 7 tedaj dal pred licitacijo.

Petr Soljurg:

Boljševiški vohun

Roman

— Herbert, ti? Ti? Od kod si se vzel? — je vzkliknila Blackmoore presenečeno.

— Nu, nu, pa vendar nisi mislil, da sem se že preselil k očetu Abrahamu? — se je zasmejal stari gospod in poljubil Blackmoora na lice. — Saj veš, dragi prijatelj, da kopiriva ne pobeže.

— Bože moj, kako si me presenetil. Ali Klara že ve? — je vprašal načelnik policijskega departementa in se izvil iz svakega objema. Stari gospod je bil namreč brat njegove žene.

Vprašanje je bilo odveč.

Gospa Blackmoorova je slišala ropot in živahen pogovor na hodniku. Vsa srečna je prihitela iz svoje sobe.

— Ah, dragi brate! — je vzkliknila in objela Herberta Hogarda.

— Striček, general! — sta zaklicala Silva in Joe.

Sledilo je objemanje in poljubljanje.

Blackmoore je za trenutek pozabil na svojo nesrečo in videč tujega gospoda, ki je stal ob strani in opazoval ginljiv prizor radostnega svidenja, je stopil k njemu.

— Gromska strela, kako netakten postane človek v trenutku sebične radosti. — je dejal stari general. — Dovolite, da vam predstavim svojega prijatelja Mac Leana kateremu se moramo prav za prav zahvaliti za veselo svidenje.

— Vi, gospod? — je zajecjal Blackmoore.

— Da, jaz, gospod... — je odgovoril mladenci in stisnil načelniku policijskega departementa roko.

— Vaše pismo...

— Se je izgubilo...

Blackmoore ga je debelo pogledal.

— Vi veste?

— Vse!

— Ne razumem, kako...

— Takoj boste razumeli.

General Hogard ju je prekinil:

— Prijatelja, gotovo si imata kaj važnega povedati. Ne bomo vaju motili.

Obrnil se je k svojemu svaku, rekoč:

— John, gospodu Mac Leanu lahko vse zaupaš, kakor da govoriš z menoj. Povedati moram, da mi je storil med svetovno vojno mnogo uslug. Bila sva skupaj v Franciji. Ko se pomenita, pridita za nami. Pojdimo, deca!

Joe in Silva sta držala strica za roke in mu gledala v velike, dobrodušne oči.

Objel ju je, se ozrl na sestro, češ, pustimo ju sama, in odšel z njimi na vrt.

Blackmoore in Mac Lean sta ostala sama.

XX.

— No torej, kaj mi imate povedati? — je vprašal Blackmoore gosta, ko sta sedla za mizo.

— Kaj vam imam povedati? — je ponovil Mac Lean, kakor da zbira misli.

— Da, povedati vam moram marsikaj.

— Govorila sva o pismu.

Blackmoore se je pri tem radovedno ozrl na gosta. Mac Leanu se na obrazu ni poznalo, da je romantično navdahnjen.

njen pustolovec. Prej je pričal njegov pogled o možu izrednih duševnih sposobnosti.

Gledala sta si nekaj časa iz oči v oči. Gost je bil višje postave nego Blackmoore. Blackmoore je takoj opazil, da ima gost izredno visoko čelo. Že na prvi pogled je spoznal, da ima pred seboj vse prej, nego lahkomiselnega človeka.

Skoraj bi dejal, da ima opraviti z zdravnikom, učiteljem ali inženjerjem, ki je komaj nastopil službo.

Gost je skušal pooprčiti svoj glas, ki je zvenel kakor očetek, ko je spregovoril:

— Zdi se mi, da je bil v pismu nasvet, da ravnate z njim previdno. Če se prav spominjam, je bilo svarilo pripisano v kotu.

Načelniku policijskega departementa je šinila kri v glavo. Mac Lean je hitro nadaljeval:

— Da, zgodilo se je. Vem, kaj hočete reči. Priznam že vnaprej vse vaše argumente. Tudi jaz bi bil ravnal tako, če bi bil v vaši koži. Kdo pa more kaj dati na pismo človeka, ki ga sploh ne pozna? Sicer je pa bilo pismo pisano dokaj netaktno...

Blackmoore ga je prekinil, rekoč:

— Niste mi še pojasnili zadeve, ki me najbolj zanima, mr. Mac Lean. Meni da se nalašč nočete dotakniti tega vprašanja, da bi dražili mojo radovednost.

Od kod veste, da se je pismo izgubilo? Pa vendar niste tudi vi čarodej, kakor Mordet. Kdo je vam povedal, da pisma ni več v mojem kabinetu?

— Vi sami.

— Jaz?

— Da. Po prvih besedah, ki ste jih izgovorili, ko sva prišla z generalom, sem spoznal, da vas nekaj tare. Vse drugo mi je povedal vaš obraz. Bili ste tako razburjeni, da se niste mogli premagovati. Sem dobro uganil?

Blackmoore je bil malo razočaran.

— Mislim, da ste prišli do tega zaključka na drug način.

— Seveda, vaša domneva je pravilna. Vedel sem že prej, preden sem stopil v vašo hišo, da je prišlo moje pismo v tuje roke.

— Govorite, prosim.

— Gospod policijski prefekt Harrys me je danes popoldne posetil in ker me ni bilo doma, mi je pustil tole pismeno obvestilo. Obvestilo sicer ni podpisano, vendar pa jasno pravi, da je bil listek izrgan iz uradne beležnice gospoda prefekta. V naglici je vzel gospod prefekt namesto enega dva listka.

Blackmoore je segel po listkih, ki ju je držal gost v roki.

Roka se mu je nervozno tresla, ko je čital jasen dokaz Harrysovega izdajstva.

Prefekt je prosil Mac Leana, da bi se sestala ob 23. zvečer v Cafe Mains. Sinoval je zahrbtn napad na načelnika.

Blackmoore je bil tako presenečen, da mu je zastala beseda v grlu.

Dokaz sebične podlosti podrejenega uradnika ga je zadel kakor strela iz jasnega.

Cutil je, da mu stli kri v glavo.

— Kaj ste storili? — je vprašal naposled detektiva.

— Nič, — je odgovoril Mac Lean mirno.

— Še vedno pričakujem vašega odgovora na moje pismo.

Blackmoore je po tem odgovoru odleglo. Začel je trezno razmišljati.

— Kako ste prišli na misel, da bi vas moj svak general Hogard seznanil z menoj in mojo rodbino? Kako ste ga pripravili do tega, da je zapustil Fort Logan?

— slučajno. Zanimal sem se malo za vašo rodbino in danes jutraj sem čital članek v »Colorado City Reporterju«.

Pri tem sem ugotovil, da ste sorodnik mr. Hogarda. Z generalom sva znana iz svetovne vojne. Bila sva skupaj na evropskem bojišču. Od misli do dejanja je pa pri meni samo en korak. Telefoniral sem mu. Naključje je hotelo, da je naju privredila skupna zadeva istega dne v Denver.

Blackmoore se je začudeno ozrl na gosta, ki se je dobrodušno smehljaj. Cutil je, da mu bo Mac Lean pomagal iz mučnega položaja. Ta misel mu je bila tako prijetna, da je nenadoma segel gostu v roko.

— Dobro, — je dejal smeje. — Zdaj sem prepričan, da nimate slabih namenov. Rade volje sprejemam vašo pomoč. Govorite, prosim, brez ovinkov.

Mac Lean se je ozrl na vrata.

— Sva varna?

— Da, bodite brez skrbi.

— Preti vam nevarnost, da vas od-slove.

— Vem.

— V najkrajšem času.

— Da, najbrž v enem mesecu. Sicer pa ne bom čakal...

— Morate! Ali veste zakaj?

Blackmoore se je zamislil.

— Tom Harrys... je odgovoril.

— Ni povsem točno. Tudi druge osebnosti in okolnosti igrajo pri tem važno vlogo. Glavni vzrok vladnega nezadovoljstva z vami je, da tako dolgo niste dosegli uspeha v borbi z dr. Mordetom, kar slabo vpliva na javno mnenje in zaupanje v policijske oblasti. Javno mnenje je podvrženo instinktom. Javnost in vlada sodita v tem primeru po dejanjih. Dejanj pa pri vas ne vidi-ta. Vas more rešiti samo nepričakovan dogodek. Še nocoj se morate odločiti za senzacionalno aretacijo.

— Kaj mi svetujete? Koga naj pustim aretirati?

— Aretirati morate markiza Bernarda Savila.

— Kdo je ta markiz?

— Mož, ki se je nastanil pred dvema dnevi v Murrayjevem hotelu na Diamondstreet. Prispel je preko Rocky Mountains v Denver.

— Kaj je zagrešil?

— Slepjar je igrar hazardne igre.

— Torej gre za denar?

— Za denar ni za življenje.

— To še ne zadostuje za aretacijo.

— Niti če vam povem, da je od njegove aretacije odvisen poraz Ibrahima Mordeta? Saj vendar želite, da bi Mordet v borbi z vami podlegel, mar ne?

— Da, toda v kakšni zvezi je ta aretacija z Mordetom?

Bratje in sestre, na pomoč!

Ko sem se dne 4. t. m. udeležil glavne skupščine bratske mostarske sokolske župe »Aleksa Samića« v Ercegovnem, sem po skupščini obiskal bratska društva v Gienoviču, Kotoru, Mostaru in Nevesinju. Spremljal me je župni starosta brat Cedo Milčić in družba z nekaterimi drugimi brati župnimi in društvenimi funkcionarji. Da se prepričamo o stanju našega naroda in članstva v teh krajih in da na lastne oči dožene, kaj je res in kaj ni res na ves-sih o bedi in gladovanju, ki rušita in izpodjedata življensko silo naroda, smo obiskali seljaške sokolske čete iz Udružnja, Miljeva, Krekova in Bijenja, ki so čakale našega prihoda postrojene na odrejenih mestih.

Staršine teh seljaških sokolskih čet so nas pozdravili iskreno in bratski. Bratje Sokoli seljaki, hercegovskih gora ponosni sinovi, so se čutili osrečene, da so še na svetu sokolska srca, ki čutijo z njimi in jim hočejo pomagati. Zakaj vse, kar go-vore in pišejo o bedi naroda na področju mostarske župe, je strahotna resnica — večja v svoji goloti, nego jo more opisati beseda; le bratsko srce jo prav umeva, ko ji gleda iz oči v oči.

Silno blagodejno je vplival nanje dar, ki sem ga s seboj prinesel iz Ljubljane. Brat Milutin Zeračić, starosta sokolske čete v Miljevu, visoko inteligentnega seljaka in navdušen pristaša sokolske ideje, mi je dejal, da pozdravlja potomci nevesinjski vsta-šev po meni brate na severu naše zemlje, pozdravljajo Istro, Gorio, Trst, vedno pripravljeni da proti vsakemu in za vsa-kega store svojo bratsko sokolsko dolžnost.

Bratske seljaške sokolske čete so se končno zgrnile v Kifinem selu, kjer smo dalje časa zborovali in čuli vse bolesti na-rodov, ki more vzdržati samo še do Jurje-vega dne, dokler ne porabi zadnje trave in zadnjega zrna, od ust pritriganega za se-ma. Koga naj hranj seljak: ali sebe ali svojo deco ali kravico ali konjčica, ki sta mu sedaj edina pomoč v obupni borbi za obstanek?

Mišočine nočejo od nikogar, pričakujejo in prosijo le bratske pomoči. Hočejo dela in z delom zaslužiti. Kdor od bratov jim kaj da, sprejmejo kot dar bratske roke, a ko jim bo možno, hočejo tako ali tako vr-niti vse do zadnjega zrna in sokolske na-mene, tako da si v dneh največjega zla postavljajo tako rekoč temelje svojih so-kolskih domov, ki naj bodo žarišča in iz-vori novega svetlega življenja in spomin

Pomoč, ne prosijo samo zase; seljaki, ki še niso v naših sokolskih četah — tudi ti so naši bratje! Kdor je bednejši, temu po-magajmo najprej in najbolj, čeprav bi bilo naše članstvo pri tem prikrajšano. Bratje smo vsi! Ljudje smo! Sokol kaže v de-ja-njih veliko svojo dušo, ki se preliva skozi njo vsa bol in radost našega naroda! Če hočemo pravice, bodimo sami pravični. Samo miloščinje ne — to je poniževalno, kazeno za greh, ki ga narod ni zakrivil!

Na tej osnovi smo se točno domislili, ka-ko bo brat starosta Cedo Milčić delil po-pore. Ta sivi Sokol idealist danes že leta od sela do sela, presoja položaj vsakega poedinca in izdaja bone za prejem najnuj-še pomoči, ki jo lahko vsak dvigne ali v Mostaru ali v Nevesinju, do koder mu je bližja pot. Oni, ki jih glad stiska za gro-tni ki s strahom gledajo bedno svojo deco, soglašajo s takim načinom delitve pomoči, ki je najpravičnejša in ki smo o njej pre-verjeni, da niti zmo ne bo podeljeno ni-komur drugače, nego na temelju bratsva in pravičnosti.

Koliko plemenitosti je v tem viteškem narodu, ki je sprejel v svojo dušo sokol-sko idejo kot novo vero bratstva in pra-vice! In koliko vzvišene domovinske ljub-jezni je v njem, ker se čuti v nerazdružno celoto zvezanega in zlitega s svojo ljub-ljeno krševito zemljo! Komur se razkrije ta zlata duša, ta lahko ume, da je l. 1875. baš tu počila prva puška nevesinjske vstaje!

Bratje in sestre! — Odgrinjam vam to pretreljivo sliko pravega položaja našega naroda v hercegovskih poljanah in gorah in apeliram na vsa bratska srca! Ne od-mikajte roke pomočnice, ne premišljajte, ne oklevajte! Dajte! Darujte! Pritrgaj si hrano enega dne, da nasititi svojega brata in njegovo deco za teden dni! Dokler ni utešena hercegovska sirotinja, toliko časa mišče od nas ne more imeti ni veselja ni užika!

Sveti Jurij laše s smrtno koso! Prepri-čimo katastrofo! Na pomoč! Denarne prispevke pošljite takoj pod geslom »Bratska pomoč« na naslov: Brat Cedo Milčić, staro-sta sokolske župe, Mostar.

Zdravo!

V Ljubljani, dne 12. marca 1928.

E. Gangl, starosta JSS.

kovrstne tiskovine za društva,

posetnice, osmrtnice itd. izde-

luje lično in ceno

Narodna tiskarna v Ljubljani

Sledeče srečke

kupljene v Zadrugi hranilnici r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19 oziroma v oglasnem oddelku Jutra v Prešernovi ulici in v Ekspozituri »Jutra« v Šiški so bile dne 9. t. m. izžrebane:

Po Din 1000: št. 20.013, 20.082 in 78.771. Po Din 400: št. 14.138, 100.728, 5772, 5787, 5795, 53.473, 53.494, 91.758, 115.682, 7638, 20.063, 20.091, 22.517, 22.582, 46.053, 46.066, 46.095, 46.111, 46.117, 46.172, 70.216, 70.366, 72.104, 72.123, 82.865, 95.492, 99.790, 99.796, 99.889, 109.886, 76.749, 78.736, 78.800, 103.161, 10.891, 34.634, 34.672, 84.552, 97.377, 97.417, 97.423, 97.428, 108.165, 108.228, 123.998.

Pravico do event. neobnovljenih srečk za četrti razred imajo oni, ki so jim bile srečke izžrebane. One, ki želijo igranje nadaljevati, naj izžrebane srečke do 1. marca položijo v

Zadrugi hranilnici r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

da jim more ta event. neobnovljene srečke rezervirati.

'KASHA'
letošnja moda
za
plašče
in kostume
A. & E. Skabernè
Ljubljana
Mestni trg št. 10

Stanovanje dveh sob
kuhinja in pritlikin išče mirna
uradniška stranka za takoj ali
za maj. — Ponudbe pod »Snaž-
nost/469« na upravo »S. Nar.«.

Ekonom

z daljšo prakso, vojašine prost
— išče službo na večjem pose-
stvu tli graščini. — Ponudbe na
upravo »Slov. Nar.« pod »Gra-
ščina/468«.

Strojepiska

sprejema delo za popoldanske
ure, event. prevzame delo tudi
na dom. — Ponudbe pod »Pi-
salni stroj/467« na upravo »S. Narod.«.

Nakup zlata, srebra,
platine, srebrnih kron in zlato-
ga denarja. — Tovarna za lo-
čenje dragih kovin, Ljubljana
na VII, Sv. Jerneja cesta št. 8.

Pletiljo

s lastnim strojem sprejemam za
izdelovanje volnenih prsnikov.
Najnižje ponudbe na naslov,
ki ga da uprava »S. Narod.«.

Sveže, najfinejše

norveško ribje olje
iz lekarn dr. G. Piccolija v
Ljubljani — se priporoča ble-
dim, slabotnim osebam. 113/L

Prenavila čisti in osve-
žuje kri izboljša slabo
prebavo, slabotno delo-
vanje črevesja in vzpod-
buja apetit. — 1 paket
20 Din — Priporoča:
Lekarna Bahovec,
LJUBLJANA Konzvni
trg 177

L. Mikos
LJUBLJANA
MESTNI TRG 15
pripravlja svo-
jega izdel-
kov in solisti-
kov ter spre-
hajajo polje

Prodajalka

mešane stroke, večša tudi vseh
pisarniških del, želi službo v
mestu ali v večjem kraju na
deželi. — Ponudbe pod »Dobra
trgovina/460« na upravo »Slov.
Narod.«.

Lokal s stanovanjem

v večjem in prometnem kraju
na deželi iščem za trgovino z
mešanim blagom za takoj ali
s 1. majem. — Ponudbe pod
»Poletje/457« na upravo »Slov.
Narod.«.

Trb. premog, drva.

POGAČNIK, Bohoričeva ulica
št. 5. — Telefon 2059. 461

V neizmerni žalosti nas je za vedno
zapustil preljudi naš soprog in papa
Josip Potrato
višji sodni svetnik v pok.
Predragega spremimo na zadnji poti
dne 14. marca t. l. ob 1/2 16. uri izpred
hiše žalosti, Stari trg 21.
Žalujoči rodbini
Potrato - Marsel
Spominjajte se Tabora!

LJUBLJANSKI ZVON je izdal JUBILEJNI ZBORNİK

za petdesetletnico OTONA ŽUPANČIČA

Uredil Fr. Albrecht, 121 strani in 8 slik v bakrotisku.

Zbornik obsega 10 člankov, ki so jih spisali Fr. Albrecht, B. Borko, Iv. Rozman, Jos. Vidmar, Miran Jarc, Ivan Lah, Janko Glaser, A. Debeljak in Janko Štebinger in ki osvetlujejo z raznih strani pesnikovo življenje in de-lovanje. Pridejano so zanimiva pisma Dragotina Ketteja, Ivana Cankarja in Jos. Murna Župančiču. — Slike kažejo pesnika, njegove starše, ženo, družino, rojstni kraj in rojstno hišo.

Knjiga velja broširana Din 42.—, v platno vezana Din 56.—, poš-
tina Din 3.—. — Naroča se v

KNJIGARNI TISKOVNE ZADRUGE V LJUBLJANI
Prešernova ulica 54, ali njeni podružnici v Mariboru, Aleksan-
drava cesta 13.